Zpravodaj obce Hoštice-Heroltice

Sníh tancuje nad chalupou,
pod botama louže křupou.
Voda mrzne v potoce
a v kožíšku z jinovatky
vchází vrátky do zahrádky
zas po roce Vánoce.

****

4/2020 prosinec 2020

Obsah

Slovo starosty
Deník zastupitelstva
Poplatky
Tříkrálová sbírka
Svoz odpadu
Ze života MŠ
Bulletin ZŠ
Kulturní akce
Společenská kronika
SDH informuje
Z farnosti
Z historie obce
Vánoční povídání

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

uplynulý rok 2020 přinesl spoustu nečekaných situací, překážky, na které jsme nebyli připraveni. Předsevzetí plnit přijaté úkoly nám zkomplikovala první vlna pandemie koronaviru již v jarních měsících. Přinesla řadu omezujících opatření týkajících se jak osobního chování, tak omezení výkonu prací a uzavření některých provozů a to i s ekonomickými dopady. V tomto roce se dokonce i počasí zásadně změnilo. Jarní, opět obávané sucho, se obrátilo v letní množství dešťů, které přinesly tolik očekávanou vláhu, až jsme se obávali, že dojde k záplavám.

V průběhu roku jsme však intenzivně pracovali a věnovali značné úsilí přípravě několika stavebních akcí, jejichž cílem bude zkvalitnit a zlepšit životní podmínky našich spoluobčanů.

Pravděpodobně tou nejvýznamnější akcí je posun v přípravě výstavby nové kanalizace a čističky odpadních vod. V prvních měsících letošního roku jsme nejprve posuzovali čtyři varianty řešení. Tři varianty řešení vycházeli ze scénáře spojení čtyř obcí (Hoštic-Heroltic, Křižanovic, Rybníčka a Topolan) při realizaci této velké akce. Po mnoha diskusích jsme však v zastupitelstvu dospěli k závěru, že bude nejlépe vybudovat kanalizaci jen v naší obci, bez spoluúčasti vedlejších obcí, a tu zakončit ve vlastní nově vybudované čističce odpadních vod. V zadávacím řízení, v měsíci říjnu, byla vybrána firma TRASKO Projekce, s.r.o. se sídlem ve Vyškově, jako zhotovitel projektové dokumentace „Výstavba kanalizace a ČOV v obci Hoštice-Heroltice“. V současné době se již práce naplno rozbíhají. V nejbližších dnech a týdnech se na vás proto budeme obracet se žádostí o informace ve vazbě na budoucí připojení nemovitostí do kanalizační sítě. Je nám velice líto, že vzhledem k současné vlně pandemie vás budeme kontaktovat převážně písemně, a proto vás všechny prosím o maximální součinnost. Míra vaší ochoty, pomoci a spolupráce má totiž přímý dopad na celkové náklady této akce – čím více informací z vaší strany budeme mít k dispozici, tím lépe dokážeme předejít možným problémům a komplikacím jak v přípravě projektu, tak i během výstavby. Našim cílem je maximální úspora finančních prostředků – jak těch obecních (společných), tak i těch vašich – které bude nutné vynaložit v souvislosti s výstavbou kanalizace a ČOV v naší obci.

V nepříznivých podmínkách, kdy některé projekty nelze bez přípravy (tj. projektové dokumentace) realizovat, můžeme však využít již dříve schválené projekty. Mezi ně patří projekt rekonstrukce a přístavby budovy základní školy, na který již byla zpracována a schválena projektová dokumentace předešlým zastupitelstvem. V měsíci listopadu byl tento návrh projednán zastupiteli, kteří schválili podání žádosti o dotaci v podprogramu „Podpora a rozvoj venkova“, tu každoročně vypisuje MMR. V případě, že budeme úspěšní a získáme dotaci, plánované stavební úpravy proběhnou v polovině roku 2021. Součástí této akce jsou (mimo jiné): vybudování nástavby ve 3. NP, zateplení budovy, výměna kotle a vybudování nových sociálních zařízení ve 3. NP.

Do následujícího roku 2021 přesouváme rozšíření části veřejného dětského hřiště o nové prvky pro cvičení.

Pro zvyšování psychické odolnosti využíváme možnost společenského setkávání občanů. S politováním konstatuji, že nebyly podmínky pro pravidelné setkání obyvatel v důchodovém věku. Dnes se ještě nedá s určitostí říci, jestli budeme mít možnost provést tradiční plesy. Věřím, že situace se natolik zlepší, že setkání s důchodci bychom mohli uskutečnit v jarních měsících. K vylepšení prostředí a spokojenosti účastníků akcí v kulturním domě byly zakoupeny nové stoly a 100 ks židlí.

Máme zde krásné adventní dny a Vánoce, které jsou symbolem klidu, pohody, naděje a radosti. V návaznosti na složité události poslední doby si společně přejme, aby se letošní Vánoce staly i symbolem odhodlanosti a vzájemného porozumění. Užijme si kouzelný čas Vánoc, pro mnoho z nás přímo pohádkových svátků. Přeji Vám, abyste tuto náročnou dobu přečkali ve zdraví.

Dovolte, abych Vám všem popřál zdraví a ještě jednou zdraví, přeji Vám, aby Vánoce pro Vás byly dobou klidu.

Váš starosta

Deník zastupitelstva

23. zastupitelstvo obce Hoštice-Heroltice dne 27.10.2020

- schvaluje za ověřovatele zápisu o průběhu 23. zasedání zastupitelstva obce konaného dne 27. 10. 2020 pana Ing. Ivo Tomáška a pana Ing. Antonína Dynku.
- schvaluje navržený program 23. zasedání zastupitelstva obce Hoštice-Heroltice konaného dne 27. 10. 2020.
- schvaluje Smlouvu o převodu vlastnictví k majetku České republiky a pověřuje starostu podpisem této smlouvy.
- schvaluje Smlouvu č.: PV-014330056240/001 o zřízení věcného břemene mezi Obcí Hoštice - Heroltice a E.ON Distribuce, a.s. za účelem umístění distribuční soustavy na pozemcích dle této smlouvy ve vlastnictví obce Hoštice-Heroltice. Věcné

břemeno bude zřízeno úplatně, a to za jednorázovou náhradu v celkové výši 1.000,- Kč bez DPH ve prospěch obce. Pověřuje starostu obce podpisem této smlouvy.
- odkládá žádost na finanční dar nadačnímu fondu RAFAEL DĚTEM pro 7-letou AJ do doby projednání rozpočtu na rok 2021
- schvaluje finanční podporu ve výši 5000 Kč. klubové činnosti z rozpočtu obce Hoštice-Heroltice na rok 2021 pro Asociaci PAPRSEK.
- neschvaluje prodej pozemku par.č. st. 10/2 v k.ú. Hoštice.
- posoudilo předložené nabídky a vybralo zpracovaný návrh s částkou 253.000,- Kč pana MK. Zastupitelstvo obce Hoštice-Heroltice pověřuje starostu obce podpisem smlouvy o dílo.
- souhlasí s prominutím nájmu kiosku ve sportovním areálu nájemkyni paní AH po dobu platnosti nařízení vlády ČR o uzavření provozu v „Nouzovém stavu".
- vzalo na vědomí výsledky zadávacího řízení výběru zhotovitele projektové dokumentace – Výstavba kanalizace a ČOV v obci Hoštice – Heroltice. Zastupitelstvo obce Hoštice-Heroltice zmocňuje starostu obce podpisem smlouvy s vítězem zadávacího řízení.

24. zastupitelstvo obce Hoštice-Heroltice dne 26.11.2020

- schvaluje za ověřovatele zápisu o průběhu 24. zasedání zastupitelstva obce konaného dne 26. 11. 2020 pana Františka Blažka a pan Ing. Tomáše Hlaváčka
- schvaluje navržený program 24. zasedání zastupitelstva obce Hoštice-Heroltice konaného dne 26. 11. 2020.
- schvaluje Smlouvu o poskytování služeb od firmy PAULLA s.r.o. se sídlem Nám. T. G. Masaryka 94, Lipník nad Bečvou a pověřuje starostu obce podpisem této smlouvy.
- schvaluje užívání stavby „Posklizňová linka Hoštice-Heroltice".
- projednalo možné lokality pro umístění obecní ČOV.
- schvaluje realizaci projektu „Nástavba a stavební úpravy ZŠ Hoštice-Heroltice." a schvaluje podání žádosti o dotaci v programu 117D 8210 Podpora obnovy a rozvoje venkova, výzva MMR 2021 „Výzva k podávání o poskytnutí dotace v roce 2021 z podprogramu Podpora obnovy a rozvoje venkova" DT 117d8210E-Rekonstrukce a přestavba veřejných budov.
- schvaluje za zmapování stávajících objektů maximální cenu ve výši 850,- Kč s DPH na jednu nemovitost.
- schvaluje zmocnění, které zmocňuje firmu TRASKO Projekce, s.r.o., aby zastupovala obec Hoštice-Heroltice při všech právních úkonech spojených s jednáním s organizacemi, podáním žádosti a souvisejícím územním a stavebním povolením na akci: „Výstavba kanalizace a ČOV v obci Hoštice-Heroltice".
- schvaluje Směrnici č. 1/2020 Směrnici pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu obcí Hoštice-Heroltice, nabývající platnosti dnem schválení zastupitelstvem obce, tj. 26.11.2020 a nahrazující Směrnici č. 1/2018 Směrnici pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu obcí Hoštice-Heroltice.
- schvaluje Smlouvu o kulturním (hudebním) vystoupením – „KabátTribute" na zajištění kulturního (hudebního) vystoupení na akci Hodové odpoledne konané dne

26.6.2021, uzavřenou mezi obcí Hoštice-Heroltice a KabátTribute v zastoupení Radkem KOPPem, Večeřova 24, Křelov.
- schvaluje Rozpočtové opatření č. 5/2020 v rozsahu předloženého návrhu na stranách příjmů a výdajů uvedených rozpočtových položek.
- schvaluje nové oplocení na pozemku par.č. 64/37 v k.ú. Hoštice.
- schvaluje zaktualizování plánu rozvoje obce.

Poplatky za svoz odpadů, psa a zpravodaj

Poplatek za svoz odpadů, psa a zpravodaj v roce 2021

Roční výše poplatku **za svoz**: 500,- Kč za osobu s trvalým pobytem
Roční výše poplatku **za psa**: 50,- Kč za psa a za každého dalšího 70,- Kč
Roční výše poplatku **za zpravodaj**: 20,- Kč

Bankovní spojení: 17221731/0100 KB
Variabilní symbol: rodné číslo poplatníka
Poznámka k platbě: část obce a číslo popisné domu + jméno a příjmení
Splatnost jednorázově: od 25. února do 31. března 2021

Poplatky lze uhradit i v hotovosti na Obecním úřadě Hoštice-Heroltice v úředních hodinách od 25. února 2021
Známky na popelnice budou k vyzvednutí na OÚ Hoštice-Heroltice po uhrazení poplatku.

ŽÁDÁME OBČANY, ABY NECHODILI NA OBECNÍ ÚŘAD S PLATBOU PŘED TÍMTO DATEM, PROTOŽE BUDOU PROBÍHAT INVETURY, ROČNÍ UZÁVĚRKY A KONTROLY ZA ROK 2020.

DĚKUJEME ZA POCHOPENÍ.

Renata Bečvářová

Harmonogram vývozu odpadu

Harmonogram vývozu odpadu v době vánočních svátků a v novém roce:

52. týden – sudý týden

Pondělí 21. 12. 2020 – budou probíhat vývozy odpadu dle pravidelného svozového plánu

Úterý 22. 12. 2020 – budou probíhat vývozy odpadu dle pravidelného svozového plánu

Středa 23. 12. 2020 – budou probíhat vývozy odpadu dle pravidelného svozového plánu

Čtvrtek 24. 12. 2020 – budou probíhat vývozy odpadu dle pravidelného svozového plánu

Pátek 25. 12. 2020 – nebudou probíhat vývozy odpadu

Sobota 26. 12. 2020 – budou probíhat vývozy odpadu z 25. 12. 2020

53. týden – lichý týden

Pondělí 28. 12. 2020 - budou probíhat vývozy odpadu dle pravidelného svozového plánu

Úterý 29. 12. 2020 – budou probíhat vývozy odpadu dle pravidelného svozového plánu

Středa 30. 12. 2020 - budou probíhat vývozy odpadu dle pravidelného svozového plánu

Čtvrtek 31. 12. 2020 - budou probíhat vývozy odpadu dle pravidelného svozového plánu

Pátek 1. 1. 2021 - nebudou probíhat vývozy

Sobota 2. 1. 2021 - budou probíhat vývozy odpadu z 1. 1. 2021

Sběrné dvory budou **24. 12. 2020, 25. 12. 2020, 26. 12. 2020, 31. 12. 2020 a 1. 1. 2021** pro veřejnost **uzavřeny**.

Sběrné dvory budou otevřeny 21. 12. 2020, 22. 12. 2020, 23. 12. 2020, 28. 12. 2020, 29. 12. 2020 a 30. 12. 2020 **(dle řádné otevírací doby sběrných dvorů - nejedná se o náhradní termíny).**

Tříkrálová sbírka

Milí přátelé charitního díla,

velice si vážíme Vaší podpory Tříkrálové sbírky. Děkujeme, že jste při minulé sbírce (2019) vřele přijali koledníky a štědře je obdarovali.

DĚKUJEME, ŽE NÁM POMÁHÁTE.

I letos se v naší obci uskuteční tradiční Tříkrálová sbírka, při které by měli chodit koledníci a to v době od 1. do 24.1.2021. Přesný termín bude zveřejněn prostřednictvím místního rozhlasu.

Ze života mateřské školy

I přes veškerá omezení, která s sebou vývoj současné situace přináší, jsme se snažili užít si a zpestřit každý den strávený v naší MŠ. Díky překrásnému podzimu jsme se mohli nechat inspirovat a využít možností, které nám toto roční období nabízí. Věnovali jsme spoustu času nejrůznějším experimentům s barvami na malování, pozorováním přírodních jevů a vytvořili jsme si také vlastní podzimní les u nás ve třídě. Celým tímto krásným podzimním časem nás provázeli skřítci Podzimníčci, kteří nás neustále zaměstnávali nejrůznějšími úkoly. Naučili jsme se spoustu básniček i písniček, které se s tímto krásným ročním obdobím pojí a závěrem jsme se s ním rozloučili hrou na zvířátka. I když jsme měli z počátku obavy, zda všechny těžké a náročné úkoly zvládneme, nakonec jsme si dodali odvahy, vše splnili a podzim se nám tak podařilo uspat.

Ani letos nechyběla naše velká halloweenská párty. Celá naše školka se mávnutím čarovného proutku proměnila ve strašidelný hrad plný tajuplných bytostí. Již od rána se strašilo, kouzlilo, ale i soutěžilo a tančilo. Naštěstí příchodem rodičů kouzlo přestalo působit a všichni

jsme se postupně měnili zpět v lidské bytosti.

Koncem listopadu jsme napsali dopis pro Ježíška a odpověď na sebe nenechala dlouho čekat. 1. prosince, za třpytu jiskřiček štěstí v očkách všech dětí, k nám dorazila podivně lesknoucí se zásilka. Po jejím otevření nám bylo hned jasné, od koho pošta je. Aby nám adventní čas rychleji ubíhal, Ježíšek si pro nás na každý den připravil jeden úkol, který poctivě plníme. Čím více ubývá obálek na našem adventním kalendáři, tím více se blíží ten radostně očekávaný den.

A proto, že jsme letos byli velice hodní, tak k nám 4. prosince dorazil pouze Mikuláš. Svoje pomocníky mohl tento rok s klidným svědomím nechat doma, jelikož už při svém příchodu dobře věděl, že jejich služeb a temných sil u nás ve školce potřeba není. Ale o to větší překvapení pro něj muselo být, když viděl plnou třídu malých čertíků, kterým pak rozdal odměnu za jejich velké snažení po celý rok. Po jeho odchodu mohla začít naše velká Mikulášsko-čertovská oslava.

Jedním z našich úkolů, mimo mnoha jiných, tak bylo nazdobit stromeček, který jsme s velkou radostí splnili a musím říct, že se nám to opravdu povedlo. A tak teď už jen budeme s napětím očekávat, co nám pod něj Ježíšek nadělí.

Za celý kolektiv naší mateřské školy vám všem přejeme klidné, radostné svátky vánoční a hlavně pevné zdraví v tom následujícím roce.

kolektiv MŠ

TJ informuje

Tak jak každému, tak i nám letošní rok zkomplikoval koronavirus. Nedohrála se kompletně ani jedna část soutěže. Stolní tenis ročník 2020-2021 ani nezačal.

Ve zkratce - naše áčko se dělí o první místo s Nesovicemi, které nás na své půdě jako jediní porazili. Béčko je zatím na výborném třetím místě s minimální ztrátou.

Oddíl kopané má na 15.1.2021 naplánované konání sportovního plesu. Jestli se tato akce uskuteční, se dozvíte z místního rozhlasu a plakátů.

Na závěr bych chtěl za všechny členy oddílu popřát naším příznivcům a spoluobčanům do roku 2021 hodně zdraví a spokojenosti s přáním brzkého shledání při sportovních akcích v naší obci.

Vratislav Kocourek

PROSINEC 2020 / ČÍSLO 61

BULLETIN

ZÁKLADNÍ ŠKOLY HOŠTICE-HEROLTICE

Slovo ředitelky

...je to už rok, co jsem po skončení vánoční besídky stála na pódiu kulturního domu, loučila se s páťáky a přála pohodový a úspěšný rok 2020…

Rok 2020 nás ale překvapil – situací, kterou jsme ještě nezažili a nebyli na ni připraveni. Je myslím zbytečné psát, co všechno bylo jinak, všichni to víme…a bylo toho hodně.

Chtěla bych ale poděkovat. Poděkovat kolegům, kteří se naučili učit online, žákům, kteří byli vždy všichni včas přihlášeni a přesto, že udržet pozornost z prostředí svého domova není jednoduché, zvládli to. I v provizorních podmínkách jsme udělali kus práce. Byli jsme rádi, že se můžeme vidět a říct si, jak se máme a co má kdo nového, jak jsme zvyklí ze školy. A také moc děkuji rodičům za spolupráci, trpělivost a aktivní přístup ke zvládnutí všeho, co bylo potřeba.

Historie se opakuje a já vám opět přeji pohodový a úspěšný rok 2021, každopádně úspěšnější a pohodovější, než byl ten letošní. Doba je zvláštní a podivná, ale stále je na světě mnoho důvodů, věcí a okamžiků, které nás těší a také mnoho lidí, kteří nás naplňují láskou a štěstím. Důležitý je přístup k životu, ten by mohl být dokonce pozitivní - i když tohle slovo letos budí spíš negativní reakce :).

Dětem ve škole přeji, ať si už konečně můžou s chutí a nahlas zazpívat, jet na výlet a užít si všechny oblíbené akce, na které se tolik těšily.

Krásné Vánoce a jen to dobré v roce 2021 přeje Mgr. Eva Valeš Chourová

Ohlasy žáků na online výuku

Během posledních online hodin jsme se žáků zeptali, jak hodnotí specifickou situaci, do níž se už podruhé dostali, zvláště nás pak zajímaly názory na online výuku. Když se ohlasy jen spočítají, tak to vypadá, že záporné převládají, nicméně celkově vzato byly děti rády, že jsme se všichni po několika týdnech pouhého zadávání úkolů mohli navzájem zase vidět. Ostatně posuďte sami.

+	-
více klidu na práci	seká se obraz a vypadává signál
možnost vidět kamarády	neslyšel jsem zvuk
nemusel jsem vstávat	není to jako naživo
hodně volného času	doma byla nuda
učitelé to lépe vysvětlili	víc úkolů než normálně
	musel jsem si zvyknout na něco nového

Mikuláš ve škole

Z obecně známých důvodů měl letos Mikuláš zapovězený vstup do školy, nicméně na odměnu pro děti nezapomněl. Někteří si balíček museli sami najít, jiným byl dán až po příslibu polepšení. Každopádně atmosféru svátku si děti musely navodit samy, vlastními kostýmy…a asi každý uhodne, jaká role byla nejoblíbenější.

;

Zaměstnanci ZŠ Hoštice-Heroltice přejí všem veselé vánoční svátky, bohatého Ježíška a do nového roku 2021 hodně zdraví, štěstí a pohody.

Bulletin ZŠ Hoštice-Heroltice 12/ 2020 © Tomáš Havlíček

Společenská kronika

Ve čtvrtém čtvrtletí tohoto roku oslavili svá životní výročí tito naši občané:

60 let František Paštěka

65 let Pavel Jenáček
65 let Marie Vybíralová
65 let Josef Hanák

75 let Marie Bugnerová

90 let Mária Novotná

Všem jmenovaným, ale i těm ostatním,
kteří také oslavili své narozeniny a z jakéhokoliv důvodu nejsou uvedeni,

přejeme pevné zdraví a co nejvíce spokojenosti.

Kulturní akce

Podzimní stezka

I přes velmi nepříznivé podmínky pro kulturní život v posledních měsících, jsme se snažili aspoň nějak zabavit děti a na chvíli je dostat na čerstvý vzduch. Proto jsme zvolili opět stezku plnou úkolů a hádanek s odměnou na konci, na kterou mohli účastníci přijít během celého týdne v libovolném termínu, a tím splnit všemožná i nemožná protikovidová nařízení. Po dokončení úkolů na děti

čekala odměna převážně v podobě medových dobrot, čímž jsme snad i přispěli trochu k tomu zdraví, kterého je teď potřeba. Chtěl bych ale také poděkovat všem, kteří přišli a zanechali po sobě pro druhé návštěvníky vše na správném místě, tak i napsali pěknou odezvu v pamětní knize, což bylo moc povzbudivé a hodně to potěšilo.

Mikulášská nadílka

Na mikulášskou nadílku nám přálo nejen počasí, ale také i volnější režim pro pořádání téhle tradiční podzimní akce, o kterou jsme nechtěli ty naše ratolesti připravit. Proto Mikuláš s čerty a anděly přišel k hřišti, kde děti slíbily, že budou celý rok hodné a budou poslouchat, za což si i něco pěkného a chutného odnesly. Budeme tedy jim, a hlavně rodičům, přát, aby se to co nejlépe dařilo.

Zhodnocení roku

Uplynulý rok nebyl vůbec jednoduchý. Byl převážně poznamenaný nákazou koronavirem, proto jsme, až na maškarák, u každé akce bruslili mezi vládními nařízeními tak, aby měli nejen ti naši prcci nějakou tu zábavu. Nakonec, když se ohlédnu zpět, tak uspořádání maškarního bálu, čarodějnické stezky, hodů, stanování, podzimní stezky i mikulášské nadílky jsou až nečekaným úspěchem, podle toho, jak to u nás i ve světě vypadalo.

Budu ale do dalšího roku věřit, že to nejhorší máme již za sebou a budeme se moct všichni setkávat, jak jsme byli doposud zvyklí. Proto Vám všem děkuji za hezké chvíle, které jsme spolu zažili a přeji Vám i Vašim blízkým pohodové prožití vánočních svátku a co nejlepší vstup do nového roku, který bude snad už po všech stránkách příznivější.

za členy KV František Blažek

SDH informuje

Protože pandemie nepolevuje a stále trvá, musíme být ostražití i v tomto, jinak hezkém, předvánočním období.

V uplynulém období byla na území naší obce řešena jedna dopravní nehoda (19. října) na hlavní silnici mezi Hošticemi a Ivanovicemi. Jiné zásahy ani mimořádné události řešeny nebyly.

Na začátku ledna by měla proběhnout valná hromada, ale vzhledem k trvajícím omezením musíme počkat, až bude možné se opět shromažďovat v dostatečném počtu. Jakmile bude možné valnou hromadu uspořádat, budou členové informováni.

Podobné je to s plesem, který by se měl konat v únoru. Zatím není zřejmé, zda jej bude možné uspořádat a pokud ano, tak za jakých podmínek.

I v této nelehké době prosím dodržujte bezpečnostní zásady při používání vánočních dekorací a zábavní pyrotechniky.

Na závěr mi dovolte, abych Vám jménem SDH popřál krásné prožití vánočních svátků a v novém roce hlavně hodně zdraví.

za SDH Jan Knápek

Z farnosti

VÁNOČNÍ BLÁZEN
Na stopě za hvězdou

V jedné zemi na Východě žil před dvěma tisíci lety mladý blázen. Jako každý blázen snil i on o tom, že se jednou stane moudrým.

Miloval hvězdy. Nikdy jej neunavilo pozorovat je a při tom žasnout nad nekonečností nebe. A tak se stalo, že jedné noci neobjevili novou hvězdu jen králové Kašpar, Melichar a Baltazar, ale i tento blázen.

"Ta nová hvězda je jasnější než ostatní", myslel si. "To bude královská hvězda - narodil se nový vladař! Chci mu nabídnout své služby. Vždyť jestliže je to král, bude určitě potřebovat také nějakého blázna. Vydám se na cestu a budu jej hledat. Hvězda mě povede."

Dlouho přemýšlel, co by novému králi mohl přinést darem. Avšak kromě své bláznovské kapuce, zvonkohry a jedné květiny neměl nic, co by mu mohl darovat.

A tak se z domova vydal na cestu - bláznovskou kapuci na hlavě, zvonkohru v jedné a květinu ve druhé ruce.

První noc jej hvězda přivedla do chudé chaloupky. Tam nalezl dítě, které bylo chromé. Plakalo, protože si nemohlo hrát s ostatními dětmi.

"Ach", pomyslel si blázen, "dám tomu dítěti svoji bláznovskou kapuci. Potřebuje ji více, než nějaký král." Dítě si bláznovskou kapuci nasadilo na hlavu a šťastně se rozesmálo, plné radosti. To bláznovi místo poděkování bohatě stačilo.

Druhou noc jej hvězda zavedla do krásného paláce. Tam nalezl dítě, které bylo slepé. Plakalo, protože si nemohlo hrát s ostatními dětmi.

"Ach", pomyslel si blázen, "dám tomu dítěti svoji zvonkohru. Potřebuje ji více, než nějaký král." Dítě zvonkohru nadšeně rozeznělo a šťastně se rozesmálo, plné radosti. To bláznovi místo poděkování bohatě stačilo.

Třetí noc jej hvězda zavedla do zámku. Tam nalezl dítě, které bylo hluché. Plakalo, protože si nemohlo hrát s ostatními dětmi.

"Ach", pomyslel si blázen, "dám tomu dítěti svoji květinu. Potřebuje ji více, než nějaký král." Dítě si květinu s úžasem prohlíželo a šťastně se rozesmálo, plné radosti. To bláznovi místo poděkování bohatě stačilo.

"Teď už mi nezůstalo nic, co bych mohl králi darovat. Bude asi lepší, když se vrátím", pomyslel si blázen. Avšak když vzhlédl k obloze, hvězda stála na jednom místě a smála se na něj jasněji než kdykoli předtím. A v tom uviděl cestu k nějaké stáji uprostřed polí.

Před stájí potkal tři krále a zástup pastýřů. I oni hledali nového krále. Ten ležel v jeslích - malé, bezbranné, chudé dítě. Maria, která zrovna chtěla na slámu prostřít čisté plínky, se bezradně rozhlížela a hledala pomoc. Nevěděla, kam by dítě položila. Josef právě krmil osla a všichni ostatní měli plné ruce darů. Tři králové přinášeli zlato, kadilo a myrhu, pastýři pak vlnu, mléko a chléb.

Jen blázen zde stál s prázdnýma rukama. Maria, plná důvěry, položila tedy dítě do jeho náruče. Tak našel Krále, kterému chtěl v budoucnu sloužit. A také věděl, že svoji bláznovskou kapuci, zvonkohru i květinu rozdal dětem, aby měl místo pro Dítě, které mu nyní se svým úsměvem darovalo moudrost, po níž toužil.

****

Drazí farníci,

zanedlouho si budeme přát. Čas Vánoc je totiž také časem přání. Přejeme si navzájem, abychom se o těchto svátcích radovali, abychom prožili něco z milosti Boží, které se nám dostává Kristovým narozením. Obraz dítěte v jesličkách nám zjevuje Boží lásku. A to je přece důvod k radosti. Bůh se narodil proto, aby se zkamenělá lidská srdce otevřela a zahřála.

Nikdy lidé netouží tolik po krásném rodinném společenství jako právě o Vánocích. Proto bych vám ze srdce chtěl popřál, abyste všichni prožili krásná rodinná setkání a pustili narozeného Spasitele do svých srdcí.

I naše farní rodina se společně setká o vánočních svátcích a já se těším na každého z vás.

Vzhledem k platným vládním opatřením se i vánoční bohoslužby budou konat v omezeném počtu osob a s přihlédnutím k dalším nařízením. Aktuální povolené počty a další instrukce budou zveřejněny na vývěsce kostela.

Mše svaté se uskuteční:

Štědrý den v 15 hod.
Hod Boží vánoční v 8 hod.
Svátek sv. Štěpána v 8 hod.
Neděle 27. 12. v 8 hod.
Slavnost Matky Boží Panny Marie 1. ledna v 8 hod.

Popeleční středa se bude slavit 17. 2. 2021

Otec Kryštof

Vzhledem k významně omezeným možnostem účasti na vánočních bohoslužbách zveme všechny k návštěvě kostela i modlitbě u Betlému. Kostel bude otevřen pro možnost soukromé osobní návštěvy a modlitby dne 25.12.2020 a 26.12.2020, a to vždy od 15 do 17 hodin. Bude zde svítit i Betlémské světlo, které také letos převzali a rozvezli po celé České republice skauti.

Z historie obce

Dnešní úryvek je z Kroniky obce Heroltice za léta 1925 – 1939 založené 15.ledna r. 1925. Kronika je psaná i zpětně. Opis je doslovný a z dnešního pohledu může obsahovat pravopisné chyby.

R. 1930.

Dne 22. ledna ve schůzi obec. zastup. jednáno o rekonstrukci elektrické sítě v obci, poněvadž stará síť a transformátor nedostačovaly k nynějšímu provozu. Usneseno bylo,, aby vyžádány byly situačními nákresy od elektrárny středomoravské a elektrárny města Ivanovic na Hané, a pracováno, aby tato síť byla koncem června t.r. v provozu.

Dne 9. února podává p. starosta obce Ant. Kocourek žádost okr. úřadu o vydání se starostenského úřadu. Žádost tato zaslána okr. úřadem k projednání místnímu obec. zast., které žádost tuto zamítlo jako neodůvodněnou.

Dne 7. března zůčastnily se místní zákonodárné sbory a občanstvo v hojném počtu oslavy 80letých narozenin p.pres. T.G. Masaryka, které uspořádány byly společně s obcí Hoštickou v budově obecné školy v Hošticích.

Dne 22. března předloženy do schůze obec. zastup. Vyžádané nákresy elektr. rozvodné sítě a přikročeno k závěrečnému jednání stavby sítě.

Dne 9. dubna zadána stavba této rozvodné sítě městské elektr. v Ivanovicích na Hané za cenu 75.000 Kč.

Současně v tomto roce provedena stavba veřejného osvětlení v úvoze k zastávce nákladem 10.000 Kč. Z obnosu zaplatila obec Heroltice 2.000 Kč, obec Hoštice 2.000 Kč a rolnická družstevní mlékárna 6.000 Kč.

V dubnu t.r. přišla večer bouře a potůček „Křižanovka“ se rozvodnil v té míře, že ohroženy byly zátopou obytné domky č. 47, 46, 43,63,42,45 stojící v sousedství potoka. Příčinu zátopy bylo nutno hledati v tom, že odpadky zatarasila se vodní mlýnská strouha, voda neměla odpad a vnikla též do spodních místnosti mlýna p. Vlad. Knichala a hmotně ho poškodila.

V květnu t.r. provedena přestavba poloviny domu č. 17 p. Konrádem Trnkem, který až do této doby bydlel ve Vídni. Dům tento přidělen byl záborovým řízením v roce 1924. Do spoluvlastnictví bratřím panu Konradu a Antonínu Trnkovým za cenu 21.000 Kč a přestavbou rozdělena na pop. čísla 17 a 74. Adaptace provedena za cenu 40.000 Kč p. Leop. Klvačem.

Překvapením pro zdejší občanstvo byla zpráva, koupě místního velkostatku pop. č. 34. Statek tento, majetek p. Gustava Skuteckého majitele cukrovaru ve Vyškově, byl odprodán p. MUDr. Antonínu Francovi t.č. lékaři v Michálkovicích u Mor. Ostravy. Kupní cena budov, polností ve výměře 234 měřic i s úrodou a částečným živým i mrtvým inventářem činila 1,200.000 Kč. Za nepřítomného majitele, hospodařili na statku jeho rodiče František a Františka Francovi až do jara 1935.

Prodejem tohoto statku, přešel statek do vlastnictví českého majitele, neboť až dosud byl v držení majitelů německé národnosti.

Povětrnost v tomto roce vykazovala dosti dešťů, sklizeň úrody provedena bez vážnějších obtíží a byla dle posudku místních hospodářů dobrá. Rovněž ceny hospod. produktů zůstaly na výši z let předchozích.

V srpnu t.r. konána v obci manifestační slavnost čsl. strany lidové. Zvláštností byl slovácká hudba z Vlčnova.

redakce – převzato

Geminidy vrcholí jako předvoj Betlémské hvězdy

Každoroční a již aktivní meteorický roj Geminidy měl letos ideální podmínky na pozorování. Čas jeho maxima byl mezi půlnocí a 4. hodinou ranní ze 14. na 15. prosince. Jev doplňuje konjunkce Jupiteru a Saturnu. Tato „Betlémská hvězda” se naposledy objevila roku 1623 a znovu se ukáže až v roce 2080. Jejich maximum je předpovězeno v době, kdy je souhvězdí Blíženců nejvýše nad obzorem a na obloze meteory prší nejsilněji. Navíc je neruší Měsíc, který je právě v novu.

V průběhu noci (zejména tedy v časných ranních hodinách) zazáří nad českým nebem, daleko od měst produkujících výrazné světelné znečištění, až desítky meteorů v hodině, za celou noc až 1000 meteorů.

Meteorický roj je jev, při kterém proud částic meziplanetárního prachu (meteoroidů) křižuje zemskou dráhu a tyto částice se pak při průletu zemskou atmosférou třou o molekuly vzduchu, postupně se vypařují a vytvářejí za sebou zářící stopu. Vznikají záblesky, které se odborně nazývají meteory, lidově „padající hvězdy“ či „létavice“.

Meteory četně létají desítky hodin před maximem i po něm. Aktivita roje byla proto patrná již od 4. prosince, kdy Země začala procházet proudem meteoroidů, a v průběhu dní pozvolně stoupala. Poslední meteory roje bylo možno spatřit ještě 17. prosince. Znovu podobné podmínky nastanou až v roce 2023.

K pozorování roje je kvůli dobrému rozhledu dobré vybrat si místo co nejméně rušené stromy či domy, především však co nejdále od světelného znečištění z měst. Nejlépe se úkaz sleduje vleže – z lehátka či karimatky.

Název roje Geminidy pochází od latinského názvu souhvězdí Blíženců, z něhož meteory po celou dobu aktivity roje zdánlivě vylétají. Na prosincové obloze vychází souhvězdí Blíženců i s oběma hvězdami Castor a Pollux už za soumraku, a bylo je tedy vidět celou noc. V Česku bylo možné pozorovat maximum roje s četností až 90 meteorů v hodině.

První zprávy o roji Geminidy pocházejí z roku 1862. Tehdy byl ovšem roj velmi slabý, frekvence nepřesáhly 30 meteorů v hodině. Teprve ve 40. a 50. letech minulého století se počet meteorů v hodině zvýšil na dvojnásobek a do současných hodnot stoupal až do roku 1990.

Podle některých modelů je tento nestálý roj právě v maximu a jeho frekvence se budou rok od roku snižovat. Do konce 21. století by pak měl roj skoro zmizet.

Ledoprachové částice, které svým hořením při průletu zemskou atmosférou vytvářejí toto nebeské divadlo, pocházejí z tělesa (3200) Phaethon. Zatímco nejběžnějším mateřským tělesem meteorických rojů bývá obvykle kometa, 3200 Phaethon je drolící se planetka.

Tento asteroid oběhne Slunce jednou za necelých 524 dní. Jeho poslední blízký průlet kolem Země nastal 10. prosince 2007 - při něm minul naši planetu ve vzdálenosti jen asi 18 milionů kilometrů. Další těsné průlety se pak odehrají v letech 2050 a 2060. Nejblíže k Zemi se v tomto století ocitne až 14. prosince 2093. Tehdy ji od Země budou dělit pouhé tři miliony km. Fyzická srážka se Zemí však nehrozí.

Letos k sobě budou nejblíže o týden později po maximu Geminid, tedy v pondělí 21. prosince, a to na pouhých 6’ (jen zhruba pětina úhlového průměru Měsíce v úplňku). Dvojice planet bude toho dne už v 17 hodin jen 10° nad obzorem. V 18 hodin, kdy už bude dostatečná tma, se planety snesou ke 3° výšky nad obzor a o půl hodiny později, v 18:30, zapadají.

Dne 19. listopadu 2020 navíc došlo na večerní obloze k blízkému setkání planet Jupiter a Saturn i s Měsícem. Další setkání Měsíce s Jupiterem a Saturnem nastalo ve večerních hodinách ve dnech 16. a 17. prosince. Když to tedy počasí dovolí, jsou Jupiter a Saturn nad jihozápadem pozorovatelné denně, ale společně blízko sebe i s Měsícem právě až 16. prosince.

A to už bude pár dní před úkazem staletí a planety budou velmi blízko sebe. V pondělí 21. prosince najdeme planety Jupiter a Saturn za soumraku, okolo 17. hodiny, ve velmi těsné blízkosti. Obě planety bude dělit pouhých 6' (což je zhruba pětina průměru měsíčního úplňku) a pohled dalekohledem tak umožní obě spatřit i s jejich měsíci v zorném poli dalekohledu najednou.

Mimochodem, jedna z biblických teorií říká, že Betlémská hvězda při narození Ježíše Krista nebyla právě prolétající kometa, ale s vysokou mírou pravděpodobnosti spíše podobně velké a jasné přiblížení Jupitera se Saturnem.Podobná konjunkce je tak astronomy považována za pravděpodobný původ Betlémské hvězdy v roce 7 př. n. l. Saturn je považován za „hvězdu Židů", Jupiter za tu královskou, obě planety se tehdy nacházely blízko sebe v židovském souhvězdí Ryb a nabídly hned tři konjunkce za sebou.

Takto těsná konjunkce obou planetárních obrů nastala naposledy 16. července 1623 a znovu se podobného pohledu dočkají až další generace 15. března 2080 nebo pak až do roku 2417. Půjde tak o úkaz nikoliv století, ale staletí.

Musíme však dát pozor, abychom tento jev nepropásli. Planety nejsou nad obzorem celou noc. Třeba v pondělí 21. prosince už chvilku po půl sedmé večerní zapadnou. Ono i největší přiblížení nastává ten den ještě za světla, asi hodinu a půl před západem Slunce kolem půl třetí.

redakce – převzato, zkráceno

Zdroj: https://www.novinky.cz/veda-skoly/clanek/vecerni-obloha-nabizi-blizke-setkani-tri-teles-40342716
https://www.novinky.cz/veda-skoly/clanek/nebeske-predstaveni-v-noci-na-pondeli-geminidy-vrcholi-jako-predvoj-betlemske-hvezdy-40345018#utm_content=ribbonnews&utm_term=hv%C4%9Bzda%20znovu&utm_medium=hint&utm_source=search.seznam.cz

Vánoční povídání

Jmelí

Stále zelená rostlina parazitující na stromech byla odedávna předmětem pohanských obřadů. Tehdy lidé věřili, že jmelí ztělesňuje živoucího ducha. Bylo symbolem života a ochranným talismanem. Jmelí s jeho lepivými semeny se přikládala moc vyvolat nebo udržet svazek mezi dvěma osobami opačného pohlaví. Dnes je jmelí snad nejznámější vánoční rostlinou, která svou zranitelnou krásou prosvětluje štědrovečerní klid a pohodu. Snad ve všech evropských státech lidé věří, že když hlava rodin zelené postříbřené nebo pozlacené ratolesti „posla nebes" za prvního ranního kuropění 24.prosince zavěsí nad štědrovečerní tabuli, přinese jmelí do domu štěstí a požehnání. Traduje se, že jmelí splní každému stolovníku jedno přání, pokud ho zašeptá do první zapálené svíčky na vánočním stromečku.

V Anglii se od této svíčky potom zapaluje loňské jmelí, aby se uzavřel magický kruh starého štěstí a s novou snítkou vstoupilo do života štěstí nové.

Z Anglie pochází také zvyk, že muž může políbit každou dívku a ženu, kterou zastihne stojící pod zavěšeným jmelím. Po každém polibku však musí pár společně utrhnout z větvičky jednu bílou bobulku. Poslední bobulka znamená i poslední polibek, aby láska z domu neodešla, vždy ji nechávají na jmelí až do příštích Vánoc.

Staří Řekové jmelí používali jako protijed a ochranný prostředek proti uřknutí a uhranutí. Jmelím se prý otevírala brána podzemní říše mrtvých. V Čechách nikdy nechybělo v mošničkách babek kořenářek, které ho ordinovaly proti padoucnici, na tanec s. Víta a neplodnost. V posledních letech moderní farmacie vážně uvažovala, zda jmelí není hledaným zázračným lékem zastavujícím rakovinové bujení tkáně. Odvar ze jmelí dostávají ještě dnes v některých oblastech Polska podle staré lidové pověry jalové krávy, aby se hospodář dočkal telátka.

Podle křesťanské legendy kdysi jmelí rostlo jako mohutný strom. Z jeho větve prý Josef vyřezal o Vánocích kolébku pro Ježíška. O třiatřicet let později strom porazili Římané, z kmene vyrobili kříž a Ježíše na něm ukřižovali. Jmelí proto bylo Bohem nadáno stejnou měrou dobra i zla. Strom jmelí si vybral cestu dobra a jeho potomci se tak styděli za kříž na Golgotě, že hanbou seschli do velikosti keříků. Stejně jako jsou věřící živi z Kristova těla, tak i jmelí žije z těl jiných stromů. Snad právě pro tuto možnost volby mezi dobrým a zlým je jmelí blízké lidských srdcím, která si také musí zvolit cestu, po které půjdou.

Jmelí rostoucí doslova mezi nebem a zemí má přes tisíc odrůd. Ta, pod níž si o Vánocích milenci vyměňují své polibky, roste na listnatých stromech - na hrušních, jabloních a javorech. Semena roznášejí ptáci. Po zakořenění vyrazí z tenkých kořínků listy. Vánoční jmelí si vytváří živiny v listech pomocí chlorofylu. Ze stromu potřebuje jen vodu a minerály. Jmelí je takřka nezničitelné. Umírá až se svým hostitelem, kterému není příliš na obtíž. Na cedrech roste i jmelí staré přes čtyři sta let. Na jehličnanech rostou drobnější odrůdy než na listnatých stromech. Větvička jmelí by neměla chybět pod žádným vánočním stromečkem. A až ho budete kupovat, pamatujte si, že čím více na něm bude bílých bobulek připomínajících perly, tím více štěstí vás v novém roce čeká.

Ježíšek

O Štědrém večeru není v našich zemích snad nikoho, kdo by s napětím neočekával příchod Ježíška, nesoucího vánoční dárky všem lidem dobré vůle. Původ vánočního zvyku Ježíška ztotožňovaného s malým Jezulátkem, které přichází každým rokem na svět v noci z 24. na 25.prosince v dalekém městě Betlémě, sahá do doby reformace.

Dříve se o rozdělování dárků staral především sv. Mikuláš, kterému pomáhaly tajemné bytosti předvánočního času. Rozdělování vánočních dárků v předvečer svátku Narození Páně nebo brzy ráno 5.prosince se ujalo až v dobách reformačního hnutí v německých oblastech, hlásících se k protestantské víře. Dárkům, které měly snížit oblibu světce Mikuláše, se říkalo Christkind - Ježíšek. Velkým zastáncem nového zvyku byl německý náboženský reformátor Martin Luther. Kazatel odmítal dávat svým dětem dárky o svátku „papežence“ sv. Mikuláše a naděloval jim je až o štědrém dnu. Děti však odmítaly chápat ideologickou nevhodnost mikulášské nadílky

a s „christkindem“ se nechtěly smířit. Spor prý nakonec vyřešila maminka Katharina a děti jednoho z nejvýznamnějších církevních reformátorů dostávaly dárky o svátku sv. Mikuláše i o Štědrém dnu. Martin Luther nechtěně proměnil v boji za očistu církve 24.prosinec v jednu z nevětších dětských slavností.

Ježíšek to zpočátku neměl lehké. Těžce si na něj přivykli protestanti, a co teprve katolíci! Po celé 16.století tak probíhal zápas nejen o reformu církve, ale i o Ježíška. Obyčej dávat dětem dárky v předvečer svátku Narození Páně nebo na Boží hod vánoční se sice rychle rozšířil po celé západní Evropě, ale ne všude je naděloval Ježíšek. V protestantské Anglii je bez ohledu na svůj „papežský“ původ roznášel sv. Mikuláš, kterému se v ostrovní říši přezdívalo Santa Claus, a nejinak tomu bylo v Nizozemsku, kde děti o vánočních svátcích světec navštěvoval pod jménem Sinter Klaas. Ježíšek si získal srdce věřících v jihoněmeckých oblastech, ale na severu Německa za něho zaskakoval Weihnachtsmann (vánoční muž), občas mylně zaměňovaný za pohanského boha Wotana. Dodnes Ježíšek přináší o Vánocích dárky rakouským dětem, které se však v prvních adventních dnech těší i z návštěvy sv. Mikuláše. České prostředí přijalo tradici vánočních návštěv Ježíška v 19.století.

Navzdory všem úskalím, která musel Ježíšek překonat, aby mohl navštěvovat o 24.prosinci lidské příbytky a rozdávat dárky, patří dnes bezpochyby k nejoblíbenějším a nejznámějším evropským vánočním duchům.

redakce – převzato volně z knihy Malá encyklopedie Vánoc

Silvestr 1879

Od představení první žárovky, tzv. edisonky, uplynulo už přes 140 let. Dne 31. prosince 1879 ji americký vynálezce Thomas Alva Edison (1847–1931) poprvé na veřejnosti předvedl. Velký vědec sice nebyl pokaždé první, kdo s určitým nápadem přišel, ale díky své houževnatosti a praktickému zaměření dokázal proměnit v použitelnou věc i zdánlivě neperspektivní nápady druhých.

V den, kdy slaví většina lidské populace pravidelný přechod ze starého kalendářního roku do nového, probíhá i jedno nenápadné, přesto podstatné světové historické výročí. Je jím okamžik, který dal lidstvu zdokonalený model žárovky. Thomas Alva Edison totiž vyřešil problém s jejich mizernou životností, na němž si ostatní výzkumníci vylámali zuby.

Od veřejného předvedení převratného vynálezu vylepšené žárovky, tedy obecně funkčního elektrického osvětlení, bez kterého si současná moderní civilizace dovede jen stěží představit každodenní pracovní i soukromý život, tak už uběhlo víc než 140 let.

Významná událost se odehrála v městečku Menlo Park v americkém New Jersey. Podle časopisu National Geographic osvětlil Edison ulice a budovy kolem své laboratoře. Již tenkrát bylo jasné, že autorovi geniálního vynálezu (dodnes jednoho z

nejznámějších Edisonových patentů) přinese nejen slávu a úspěch, ale současně i nejednu obtíž.

Prostý fakt, že vynálezcem žárovky je Edison, tuší z hodin dějepisu či fyziky každý. Mnohem méně se však ví, že první veřejné představení žárovky nebylo 31. prosince 1879 v jistých kontextech úplně první, a že s vynálezem hodně podobným Edisonové žárovce přišlo již před ním dokonce několik různých lidí. Edison měl však jako jediný šťastnou ruku nejen při pilování dosavadních zkušeností, ale svůj výrobek dovedl uplatnit a také dobře prodat. Finančně i společensky.

Dějiny převratného vynálezu, který přijde i dnešnímu člověku samozřejmý, sahají do přelomu 18. a 19. století, kdy stoupal nejen zájem veřejnosti o nové technologie, ale i o zdravější a bezpečnější životní styl.

Tradiční osvětlování svíčkami a loučemi (otevřeným ohněm) či lampami na svítiplyn, případně menšími na petrolej, které nechyběly v 19. století v žádné movitější domácnosti, bylo postupně nejen stále nákladnější, ale i nebezpečnější.

Hrozily nejen požáry a výbuchy, ale i otravy svítiplynem nebo vážné zdravotní komplikace, vzniklé například v důsledku neustálého dýchání zplodin z domácích lamp a otevřeného ohně.

Vývoj k elektrickému světlu, budoucí žárovce, směřoval od tzv. Leidenských lahví, do nichž se chytaly blesky, přes galvanický článek vynálezce Alessandra Volty (1745–1827), který dovedl „lapený“ proud nejen získat, ale i na omezenou dobu uchovat. Jenže stále chybělo řešení, jak načerpanou energii dostat ven a použít pro účely svícení.

Po Voltovi se problematikou elektrického světla začal zabývat britský chemik Sir Humphry Davy (1778–1829), který se rozhodl získávat energii pro světlo nikoli z oblohy, ale rovnou jej uměle vyrobit pomocí rozžhaveného platinového vlákna. Pokus sice fungoval, ale svítivost byla špatná. Zlepšení nepřinesl ani jeho nový pokus s uhlíkovým vláknem.

Cesta nevedla ani kombinací uhlíkového a platinového vlákna ve 40. letech 19. století. Roku 1854 vstoupil na scénu německý vynálezce Heinrich Göbel (1818–1893), který využil pro zisk světla rozžhaveného zuhelnatělého bambusového vlákna, zataveného do skleněné baňky, čímž vyrobil jakýsi prototyp pozdější žárovky. Vynález, který dovedl zvládnout výkon větší než 1 Im/W, se jevil dobře, avšak jeho vážným nedostatkem bylo drahé napájení, k patentování tak nedošlo.

Devatenácté století ovšem přineslo kromě snahy o výrobu žárovky i vývin tzv. obloukové lampy, na níž v tuzemsku pracoval a představil ji náš přední vynálezce František Křižík. Vynález se povedl, ale skutečnou změnu historie teprve očekávala.

Zásadnější zlom při vývinu žárovky přinesla v roce 1874 Kanada, kde si tehdejší firma Woodward and Evans podala patent na elektrické lampy v domnění, že uspěje. Nadšení podnikatelé se však ze svého záměru dlouho netěšili. Za 5000 amerických dolarů od nich veškeré know-how odkoupil již krátce na to právě Thomas Alva Edison, přezdívaný jako Kouzelník z Menlo Parku.

Poněkud výstřední, ale úspěšný vynálezce dovedl sledovat situaci. Věděl už, že klíčem k úspěchu je vhodné vlákno a kvalitní vakuum s co nejmenším obsahem zbytkového kyslíku. Všechny své dosavadní znalosti spojil, jako materiál vlákna zvolil bavlnu a rázem bylo dílo hotovo.

Nápad zafungoval a Edisona čekal dne 22. října 1879 první experiment. Úspěšně. Jeho žárovka svítila téměř patnáct hodin a výdrž se postupem času zlepšovala. Kromě výsledků dovedl laické veřejnosti vhodně prezentovat i samotné myšlenky.

Zanedlouho poté ohlásil, že již brzy přijde doba, kdy plynové osvětlení nahradí elektrické. Nutno dodat, že již roku 1878 byl přijat jeho patent na vylepšení elektrických světel. Edison začal měnit svět i historii.

Že skutečně přichází doba elektrická, potvrdil pak Kouzelník z Menlo Parku definitivně dne 31. prosince 1879, kdy došlo na první veřejné představení již úspěšné žárovky.

Přestože se slavný vynálezce potýkal v průběhu života s celou řadou sporů, například s americkým vynálezcem Williamem Sawyerem (1850–1883), byl nakonec obvykle tím, který uspěl. Po úspěchu s prvním představením v New Jersey nadešel roku 1881 masový prodej žárovek. To už šlo o vylepšenou variantu s bambusovým vláknem, která dokázala svítit i více než 1200 hodin.

Edison uspěl a vidina byznysu v postupné elektrifikaci celých měst, veřejných prostor a později i domácností se zamlouvala také veřejnosti. Tím, že byla rázem potřeba vystavět novou kompletní infrastrukturu, elektrárny a rozvod elektřiny od poskytovatelů k odběratelům, došlo skokově k výraznému pohybu nejen ve sférách vědy a vynálezů, ale především na poli ekonomiky.

Nelze proto přehlédnout skutečnost, že zásadní historický mezník, kdy došlo k nahrazení plynu elektřinou, byl ve své době i skvělým byznysem. A Edison toho dokázal využít. Byl tváří všech těch významných změn, u vývoje a vylepšování žárovky rozhodně nezůstal.

Na řadu přicházela další zařízení jako elektroměr, magnetický třídič železné rudy či kinematograf (promítací stroj). Vše byly buďto Edisonovy původní vynálezy, nebo na nich pracovali později lidé z jeho dílen.

Práce vynálezce byla jeho koníčkem a možná i jediným smyslem života. Když pronášel své slavné výroky, jako že „Genialita je jen jedno procento inspirace a 99 procent potu“ nebo že „Spát lze jen čtyři hodiny denně, protože spát déle je nemístný přepych“, nešlo o příliš velkou nadsázku.

Thomas A. Edison se narodil dne 11. února roku 1847 v Milanu (Ohio) jako sedmý potomek v rodině s původně nizozemskými kořeny. Už jako dítě projevoval enormní zájem o vynalézání a přírodní vědy. Nicméně špatný zdravotní stav v dětství mu umožnil jen omezenou docházku do školy.

Nic z toho však nemělo vliv na jeho tehdy ještě amatérské objevování, kdy si již v pouhých deseti letech založil v domě svých rodičů vlastní chemickou laboratoř. Při jednom ze svých experimentů mladý Edison z části ohluchl. Původně uvažoval i přes svůj experimentátorský zápal o stálém zaměstnání žurnalisty, se svým sluchovým handicapem si ale podobnou práci nemohl dovolit.

Jako starší 15 let nastoupil práci telegrafisty v Bostonu, která doslova rozvinula jeho skutečný talent. Když totiž mladý budoucí vynálezce, děsivé technické podmínky v jakých měl pracovat, zahlédl, raději se rozhodl sám vše vylepšit. Pustil se do samostudia fyziky.

První patenty se tak logicky týkaly vylepšení telegrafního aparátu. Světlo světa tak spatřil telegraf, jenž dokázal přijaté depeše automaticky zaznamenat na papír, nebo systém umožňující přenášet po jedné lince více zpráv najednou.

Nejprve začal pracovat na duplexním telegrafu, později na telegrafu vícekanálovém a nakonec na tiskacím. Všechny své nápady nejen realizoval, ale především dobře prodal. Nemalou částku, kterou získal, poté roku 1876 rovnou investoval do svého nového snu – vlastní laboratoře v Menlo Parku.

V tomto místě se svým působením zůstal až do roku 1887, kdy se rozhodl vystavět laboratoř ještě větší a modernější a spolu s rodinou se přemístil do West Orange taktéž ve státě New Jersey.

Výtvorem, který ho rovněž hezky vystihuje, je sčítač volebních hlasů, vynález, který navrhl a vytvořil v roce 1868. Ještě v Menlo Parku vznikl v roce 1877 jeho fonograf, tedy přístroj schopný pořizovat i reprodukovat zvukový záznam.

Navzdory pověsti vědeckého génia se však Edison zmýlil, když vsadil na stejnosměrný proud, který považoval za bezpečnější a perspektivnější než proud střídavý.

V civilním životě byl Edison, který za jakýsi svůj vzor považoval britského vědce Michaela Faradaye (1791–1867), velmi věřícím člověkem a často říkával, že si „váží všech inženýrů, ale největším z nich je Bůh“.

Byl dvakrát ženatý a celkem 6 dětí. Byl pracovitý a zarputilý, podobně jako kupříkladu Albert Einstein (1879–1955) byl i Edison od dětství po stáří výrazná individualita, která si nenechala nikdy nic nadiktovat a vše činila po svém. Nerad memoroval školní knihy či knihy obecně a než aby něco jen z knihy studoval, raději se učil praxí – pokusem a omylem. Každý závěr si totiž potřeboval takříkajíc pořádně osahat.

Svéráznost jeho přístupu dokládá i jeho slavný výrok, kterým odpověděl na otázku jistého novináře, zda znal při vynalézání žárovky Ohmův zákon: „Neznal jsem ho, a kdybych ho znal, tak by mě to zdržovalo.“

Edison získal za svůj život jen na území Spojených států celkem 1093 patentů (dohromady po světě cca 1690), přičemž na celé řadě dalších vynálezů se podíleli jeho následovníci. Sem spadá například rok 1902 a návrh elektromobilu. Další tisíce jeho patentů pak registrovaly jeho firmy.

Z kdysi obyčejného mladého vynálezce se stal nesmrtelný hybatel světové historie, pojem z učebnic, celebrita mezi vynálezci a vědci. Zemřel 18. října 1931 ve West Orange na cukrovku, bylo mu 84 let.

redakce – převzato, zkráceno

Zdroj: https://www.novinky.cz/historie/clanek/na-silvestra-roku-1879-edison-poprve-verejne-rozsvitil-40308457

ZPRAVODAJ Obce Hoštice-Heroltice * vydavatel a adresa redakce: Obecní úřad Hoštice-Heroltice, tel.: 517361245, IČO 00368733 * Neprošlo jazykovou úpravou * číslo 4/2020, vychází 17.12.2020 * autoři jednotlivých příspěvků uvedeni * Odpovědná redaktorka Ing. Jarmila Míková * Osobní údaje jsou zveřejněny se souhlasem * Součásti zpravodaje je Bulletin ZŠ* MK ČR E 13053.